

Sbírka zákonů

Československé socialistické republiky

Částka 42

Vydána dne 17. prosince 1966

Cena 40 hal.

OBSAH:

96. Vládní nařízení o jednotných kalkulačních zásadách

96

VLÁDNÍ NAŘÍZENÍ

ze dne 30. listopadu 1966

o jednotných kalkulačních zásadách

Vláda Československé socialistické republiky nařizuje podle § 4 odst. 2 a § 44 zákona č. 23/1963 Sb., o lidové kontrole a o národohospodářské evidenci:

Díl první

Úvodní ustanovení

§ 1

(¹) K zajištění jednotného metodického řízení systému kalkulací stanoví se tímto nařízením jednotné kalkulační zásady.

(²) Těmito zásadami jsou povinny se řídit státní hospodářské organizace, družstevní organizace, podniky zahraničního obchodu a hospodářská zařízení společenských organizací (dále jen „organizace“) při kalkulaci ceny výrobků, prací a služeb v průmyslové a stavební výrobě (včetně montážních a projektových prací), zemědělské a lesní výrobě, osobní a nákladní dopravě, zahraničním obchodě, veřejném a závodním stravování, nákupu zemědělských výrobků, komunálních službách a ubytovacích službách.

Díl druhý

Základní pojmy v kalkulaci a obsah kalkulací

§ 2

Kalkulací ceny odbytových a vnitropodnikových výkonů se rozumí stanovení nebo zjišťování

výše jednotlivých složek ceny (§ 5 odst. 1) a jejich úhrnu na kalkulační jednici (§ 4).

§ 3

Pro účely kalkulace jsou výrobky, práce a služby, popř. jejich části nebo skupiny, které organizace vyrábí nebo poskytuje

- a) s určením pro odbyt — odbytovými výkony*)
- b) s určením pro vnitropodnikovou spotřebu — vnitropodnikovými výkony.

§ 4

Kalkulačními jednicemi jsou výkony množstvím, časem nebo jinak vymezené.

§ 5

(¹) Kalkulace ceny odbytových výkonů obsahují tyto složky:

- a) vlastní náklady, do kterých se zahrnují prvotní a druhotné náklady obsahující:
 - aa) materiální náklady,
 - ab) mzdové náklady,
- b) položky zkracující tržby a výnosy, do kterých patří:
 - ba) poddodávky, pokud jsou zahrnuty do ceny odbytových výkonů,
 - bb) zboží, jehož odbyt je předmětem kalkulace.

*) Zahrnuje se sem i provádění obchodních operací v zahraničním obchodě a prací a služeb v podnicích místního hospodářství a v družstevních organizacích, dodávky investic vlastní výroby, úkoly technického rozvoje hrazené z centralizovaných zdrojů nadřízeného orgánu apod.

- bc) potraviny spotřebované ve veřejném stravování,
- bd) daň z obrátu*),
- be) srážky pro podnikové fondy,
- bf) ostatní položky zkracující tržby a výnosy,
- c) výdaje z rozdělení, do kterých patří:
 - ca) plánovatelné výdaje z rozdělení kalkulované v předběžných kalkulacích a zjišťované ve výsledných kalkulacích,
 - cb) neplánovatelné výdaje z rozdělení zjišťované jen ve výsledných kalkulacích,
- d) čistý zisk (ztrátu),
- e) účelové cenové dotace (srážky) a intervence.

(2) Kalkulace ceny vnitropodnikových výkonů obsahují v souladu s vnitropodnikovým účetnictvím a rozpočtnictvím buď jen vlastní náklady nebo vlastní náklady zvýšené o některé nebo všechny složky plánovatelných výdajů z rozdělení, popř. podíl čistého zisku.

(3) Obsah kalkulační ceny se člení do položek typových kalkulačních vzorců, stanovených pro jednotlivá národohospodářská odvětví (§ 1 odst. 2), z nichž se odvozují oborové kalkulační vzorce pro potřebu jednotlivých oborů, popř. skupin oborů těchto odvětví (§ 15 písm. ac), písm. b) a § 16].

§ 6

Částky jednotlivých položek kalkulačního vzorce se stanoví (v předběžných kalkulacích) a zjistí (ve výsledné kalkulaci) na kalkulační jednici v takové výši, v jaké s ní věcně a časově souvisí**):

Díl třetí

Druhy kalkulací, jejich srovnatelnost a lhůty pro jejich sestavování

§ 7

(1) Pro kalkulaci ceny se podle časové souvislosti k prováděnému výkonu používají:

- a) předběžné kalkulace,
- b) výsledné kalkulace.

(2) Předběžnými kalkulacemi se stanoví na kalkulační jednici výše částek kalkulačních položek předpokládaných před zahájením výroby nebo před projednáváním obchodních operací.

Do předběžných kalkulací patří:

- a) normové, které lze sestavovat buď jako kalkulace operativní nebo kalkulace plánové,
- b) propočtové***).

(3) Operativní kalkulace se sestavují na podkladě norem spotřeby přímého materiálu, práce, popř. norem a zúčtovacích sazeb stanovených na položky ostatních přímých nákladů, jakož i norem nebo zúčtovacích sazeb (přirážek) nepřímých nákladů, platných v době jejich sestavování.

(4) Plánové kalkulace se sestavují na podkladě plánovaných norem spotřeby přímého materiálu, práce, popř. norem a zúčtovacích sazeb stanovených na položky ostatních přímých nákladů a plánovaných norem nebo zúčtovacích sazeb (přirážek) nepřímých nákladů na úrovni technologie a ostatních výrobních podmínek v plánovaném období.

(5) Propočtové kalkulace se sestavují na podkladě údajů z operativních nebo výsledných kalkulací porovnatelných výkonů, popř. jejich částí nebo podle individuálních výpočtů u nesrovnatelných výkonů, popř. jejich částí.

(6) Výslednými kalkulacemi se zjišťuje na kalkulační jednici skutečná výše částek kalkulačních položek po provedení výkonu.

§ 8

Předběžné a výsledné kalkulace téže kalkulační jednice musí být formálně i věcně srovnatelné, zejména co do obsahu a členění položek kalkulačního vzorce a metod kalkulace.

§ 9

(1) Předběžné kalkulace se sestavují v takových lhůtách, aby bylo zajištěno včasné sestavování plánu výkonů a rozpočtů organizace, zejména však operativních plánů a rozpočtů hospodářských středisek v souladu s potřebami vnitropodnikového řízení.

(2) Výsledné kalkulace se sestavují ve lhůtách a za období, které stanoví pro potřeby vnitropodnikového řízení organizace, pro účely nadpodnikové orgán podniku přímo nadřízený.

Díl čtvrtý

Oceňování v kalkulacích ve vztahu ke kalkulačnímu období

§ 10

(1) Při sestavování předběžných kalkulací se pro stanovení spotřeby přímého materiálu, mezd a ostatních přímých a nepřímých nákladů používá norem, cen, mzdových tarifů a sazeb, zúčtovacích sazeb a jiných tarifů platných v době sestavování kalkulací (u operativních, popř. propočtových) nebo takových, které budou platné v období provádění kalkulovaného výkonu, pokud je jejich

*) U výkonů kalkulovaných na úrovni obchodních, popř. maloobchodních cen.

***) Věcnou souvislostí se rozumí také stanovení nebo zjištění nepřímých nákladů na kalkulační jednici pomocí zvolené základny a stanovené přirážky nebo zúčtovací sazby. Časovou souvislostí se rozumí soulad s časovým rozlišováním nákladů a výdajů v účetnictví.

***) Dosud nazývané rozpočtové,

změna plánována, popř. pokud lze jejich změnu prokazatelně předpokládat (u plánových kalkulací); u propočtových kalkulací lze používat i jiných způsobů určení přímých a nepřímých nákladů, jako např. individuálních výpočtů apod. Při volbě období, ze kterého bude použito údajů pro oceňování v kalkulacích, musí být dodržena vzájemná návaznost předběžných kalkulací a rozpočtů hospodářských středisek.

(2) U výsledných kalkulací se pro zjištění skutečné spotřeby přímého materiálu, mezd a ostatních přímých nákladů používá norem a jejich změn a odchylek, cen, mzdových tarifů a sazeb a jiných tarifů použitých ve vnitropodnikovém účetnictví a vztahujících se ke kalkulovanému výkonu.

Pro zjištění skutečných nepřímých nákladů se používá plánovaných zúčtovacích sazeb a jejich odchylek (nebo skutečných zúčtovacích sazeb), zjištěných ve vnitropodnikovém účetnictví a vztahujících se ke kalkulovanému výkonu.

Při sestavování výsledných kalkulací lze používat kromě údajů z vnitropodnikového účetnictví i jiných doplňujících údajů.

(3) Částky kalkulačních položek přímého materiálu a polotovarů vlastní výroby (popř. poddodávek, zboží, spotřebovaných potravin ve veřejném stravování, pokud jsou zahrnovány do ceny kalkulovaného výkonu) musí být prokazatelné z platných vnitropodnikových ceníků nebo ceníků velkoobchodních, popř. maloobchodních cen, z faktur dodavatelů, u předběžných kalkulací z nabídek dodavatelů, u propočtových kalkulací výjimečně i z odborných výpočtů. Úroveň cen materiálu, polotovarů vlastní výroby, poddodávek, zboží, potravin, jakož i jiných vnitropodnikových cen a zúčtovacích sazeb, vedených ve vnitropodnikových cenících, musí být v souladu s předpisy pro jejich oceňování*).

Tarifů použitých v kalkulaci pro stanovení údajů v příslušných kalkulačních položkách musí být prokazatelné z platných tarifních sazebníků.

Díl pátý

Kalkulační zápisy, listy, doklady a jejich úschova

§ 11

(1) Kalkulační zápisy musí být čitelné, přehledné, snadno kontrolovatelné a prokazatelné z kalkulačních dokladů; musí být prováděny prostředky zaručujícími trvanlivost zápisů.

(2) Opravy a změny kalkulačních zápisů se provádějí tak, aby původní zápis zůstal po opravě čitelný. U opraveného zápisu se uvede zdůvodňu-

jící poznámka, datum opravy a podpis pracovníka, který opravu provedl.

§ 12

(1) Kalkulační zápisy se provádějí na kalkulačních listech, které musí obsahovat:

- a) označení organizace,
- b) druh kalkulace,
- c) údaje o kalkulovaném výkonu (např. číslo výrobního příkazu, zakázky, popis, označení, parametry a vybavení výrobku, jeho jakost, recepturu, číselný znak oborového číselníku**),
- d) stanovenou kalkulační jednici,
- e) kalkulované množství (u kalkulace dělením),
- f) údaje, které jsou rozhodné pro určení výše částek kalkulačních položek (např. množství, čas, jednotková cena apod.),
- g) zápisy peněžních částek v jednotlivých položkách příslušného kalkulačního vzorce,
- h) podpis osoby odpovědné za správnost sestavení kalkulace a datum sestavení kalkulace a jejích změn.

(2) Kalkulační listy mohou být nahrazeny i jinými vhodnými písemnostmi, pokud mají náležitosti podle ustanovení odst. 1; mohou obsahovat také jiné údaje potřebné pro vnitropodnikové řízení.

§ 13

Kalkulační doklady jsou veškeré doklady, jichž bylo použito k stanovení nebo zjištění údajů v kalkulaci; pokud nemají charakter účetních dokladů, musí mít kromě vlastního obsahu tyto náležitosti

- a) označení kalkulovaného výkonu,
- b) datum vystavení,
- c) podpis osoby odpovědné za správnost kalkulačního dokladu.

§ 14

Kalkulační listy a kalkulační doklady se musí uspořádaně uschovávat.

Uschovací doba pro kalkulační listy a pro kalkulační doklady (pokud nejsou současně účetními doklady) se stanoví na dobu nejméně dvou let od konce roku, v němž byly příslušné výkony dokončeny.

Díl šestý

Působnost Ústřední komise lidové kontroly a statistiky a jiných orgánů

§ 15

Ústřední komise lidové kontroly a statistiky řídí systém kalkulací po stránce metodologické

* Jednotná účtová osnova v národním hospodářství a směrnice k ní (Věstník Ústřední komise lidové kontroly a statistiky, částka 13—14/1966) a jednotná účtová osnova, směrnice k ní a pravidla pro vedení vnitropodnikového účetnictví, část II. odst. 2 (Věstník Ústřední komise lidové kontroly a statistiky, částka 13—14/1965).

** Vydělení Ústřední komise lidové kontroly a statistiky č. 71/1965 Sb., o zavedení a využívání jednotné klasifikace průmyslových oborů a výrobků a jednotné klasifikace výrobků v zemědělství a v lesnictví.

v souladu s potřebami plánovitého řízení národního hospodářství.

V tomto smyslu především

- a) vydává po dohodě se Státní komisí pro finance, ceny a mzdy a po projednání s příslušnými ústředními orgány závazné směrnice pro sestavování kalkulací, v nichž zejména stanoví:
 - aa) ve kterých případech jsou organizace povinny sestavovat předběžné a výsledné kalkulace při respektování hlediska hospodárnosti jejich provádění,
 - ab) za kterých předpokladů se považuje povinnost sestavovat předběžné a výsledné kalkulace za splněnou rozpočtními nebo účetními písemnostmi,
 - ac) typové kalkulační vzorce pro příslušná odvětví (§ 1 odst. 2) a jejich náplň,
 - ad) způsoby stanovení nebo zjišťování kalkulačních položek na kalkulační jednici,
 - ae) ve kterých případech se bude povinně používat příslušných oborových kalkulačních vzorců (písm. b) v jiných odvětvích,
- o) schvaluje na návrh ústředních orgánů oborové kalkulační vzorce.

§ 16

Ústřední orgány vydávají v oboru své působnosti a v souladu s předpisy Ústřední komise lidové kontroly a statistiky potřebné metodické pokyny, jimiž zabezpečují správné sestavování kalkulací. Po schválení Ústřední komisí lidové kontroly a statistiky dále vydávají oborové kalkulační vzorce. Se souhlasem Ústřední komise lidové kontroly

a statistiky mohou ústřední orgány povolit odchylky týkající se náležitostí kalkulačních listů a dokladů vyplývající ze způsobu nebo techniky jejich zpracování a stanovit delší lhůtu pro úschovu kalkulačních listů a dokladů, které nejsou účetními doklady.

Díl sedmý

Závěrečná ustanovení

§ 17

Ústřední komise lidové kontroly a statistiky může v závažných případech povolit výjimky z ustanovení tohoto nařízení.

§ 18

Zrušují se

- a) ustanovení o výsledných kalkulacích uvedená v § 4 písm. a) a v § 8 odst. 1, o typových kalkulačních vzorcích uvedená v § 8 odst. 2 a o kalkulačních listech uvedená v § 11 odst. 1 vládního nařízení č. 30/1958 Sb., kterým se stanoví zásady pro účetní evidenci (účetní zásady),
- b) § 8 odst. 3 a § 10 odst. 2 vládního nařízení č. 30/1958 Sb., kterým se stanoví zásady pro účetní evidenci (účetní zásady), § 38 až 40 vyhlášky ministerstva financí č. 102/1958 Ú. l., o účetní evidenci hospodářských, rozpočtových a jiných organizací a § 36 vyhlášky ministerstva financí č. 186/1958 Ú. l., o účetní evidenci jednotných zemědělských družstev.

§ 19

Toto vládní nařízení nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1967.

Lenárt v. r.